

gaa til en Ændring af § 32, der ogsaa helt formelt fastslaar dette faktiske Forhold. § 32 burde efter min Mening indskrænke sig til, hvad vi ogsaa i sin Tid foreslog i det Grundlovsforslag, som Socialdemokratiet indbragte i Begyndelsen af Oktober 1912, nemlig, at Grundlovens § 32 fastslaar, at Valgretten skal være direkte og lige; det øvrige kan man ganske naturligt overlade til Valgloven.

Det 6te Punkt, som jeg allerede har berørt, er, at Fikseringen af Folketingets Medlemstal ophæves, hvad der, som ogsaa den ærede Ordfører for Venstre erkendte, er nødvendigt af Hensyn til Sønderjyderne. Vi tror nu tillige, det vil være meget praktisk af Hensyn til at faa en god og retfærdig Valglov.

Endelig det 7de Punkt er det, der indskrænker Kongens Ret, saaledes at han fremtidig ikke vil kunne erklære Krig eller slutte Fred uden Samtykke af Rigsdagen. Det slutter vi os selvfølgelig fuldt ud til, vi anser det for en i høj Grad praktisk og naturlig Foranstaltning netop i dette Øjeblik med Verdenskrigens Erfaringer for Øje.

Hvad de Grundlovsparagraffer angaar, hvorom Statsministeren erklærede sig villig til Forhandling med Rigsdagen, og hvor ogsaa det ærede Medlem fra Assens paa adskillige Punkter var villig til en Forhandling, vil jeg paa Socialdemokratiets Vegne udtale, at vi ogsaa er villige til en saadan Forhandling, ja, vi lægger megen Vægt paa, at den munder ud i positive Resultater. Vi ønsker i høj Grad, at de Steder i Grundloven, f. Eks. § 54, hvor der er Tale om religiøs Ed, ændres saaledes, at denne religiøse Ed kan afløses af en borgerlig Erklæring paa Ære og Samvittighed. Vi ønsker i høj Grad, at § 88 om den almindelige militære Værnepligt udgaar, dermed er jo, som ogsaa Statsministeren sagde, intet sagt om, hvorvidt man for øvrigt vil have almindelig Værnepligt eller ej, det kan man for øvrigt have allerede nu uden Hensyn til den Grundlovparagraf. Det ærede Medlem fra Assens betonedede stærkt, at han var en Ven af den almindelige Værnepligt, og som han udviklede det, kan vi naturligvis alle være enige om, at hvad der skete i 1848—49, Overgangen fra Klasseværnepligt til den almindelige Værnepligt, var et uhyre historisk Fremskridt, men dermed er ikke givet, at vi ikke nu kan og bør komme længere frem. Vi Socialdemokrater ønsker principielt alt Militærvæsen afskaffet, vi tilstræber den fulde Afrust-

ning, det vil da være naturligt for os at gaa med til at arbejde for, at en Paragraf som § 88 om almindelig Værnepligt udgaar. Skulde der en Overgangstid blive noget Militærvæsen tilbage, saa er ogsaa jeg Tilhænger af, at det ikke bliver formet som en hvervet Hær, det er jeg ganske enig med det ærede Medlem i; man kan have en meget ringe Styrke, et meget ringe Mandskab til Grænsevagt, til Søpoliti, uden derfor at opgive Princippet om alle Borgeres Forpligtelse til at gøre Tjeneste i saa Tilfælde; det er der ikke det mindste i Vejen for.

Det er en Selvfølge, at de indskrænkende Bestemmelser i § 80 om Ekspropriation, som i sin Tid blev indført, ønsker vi ændret saaledes, at man i hvert Fald mindst gaar tilbage til den gamle Affattelse, der bestod fra 1849 til 1915.

Hvad Spørgsmaalet i § 93 om Grundlovsændringer angaar, vil vi fra vor Side naturligvis ikke være uvillige til Forhandling, og vi vil i høj Grad ønske, at disse Forhandlinger maa føre til et Resultat. Den alt for besværlige og kunstige Maade, hvorpaa der skal gaas frem ved Grundlovsforandringer, synes vi bør forenkles og lattes. Vi ser jo nu, hvad der kommer ud deraf. De, der var saa ivrige for yderligere at vanskeliggøre Grundlovsforandringer — Grundlovsforandringer blev ved Grundloven 1915 yderligere vanskeliggjort sammenlignet med, hvad det var efter Grundloven af 1866 —, ser nu, hvad det har ført til. De har set, at der, længe før de selv tænkte sig det, meget kort efter Grundlovens Vedtagelse, er opstaaet Nødvendighed for en ny Grundlovsændring. Nu har vi et overmaade stort Besvær dermed. Først skal Grundlovsforandringen vedtages af begge Rigsdagens Ting. Saa skal der en Folkeafstemning til, hvor oven i Købet 45 pCt. af samtlige Vælgere skal stemme for den nye Grundlov, for at den kan blive gyldig. De Herrer smedede denne Bestemmelse som en konservativ Garanti. Ogsaa paa dette Punkt vil jeg mene, at det under visse Omstændigheder kunde slaa om og virke lige modsat, vende sig mod sine egne Ophavsmænd og blive et Vaaben i Demokratiets Haand til at forhindre en Grundlovsændring, der ikke gik saa vidt, som vi mente, det var nødvendigt i Øjeblikket. Det er i Virkeligheden en meget farlig Bestemmelse, de Herrer har faaet indført. Og naar denne Folkeafstemning, med den meget farlige Bestemmelse om de 45 pCt., har vedtaget Grundlovsforslaget, skal det atter vedtages af en